

ulogu generatora rasta svih ostalih privrednih djelatnosti koje na njoj neposredno ili posredno mogu temeljiti svoj rast.

Naročitu priliku prepoznaje i u djelatnostima komunikacije, a u tom smislu i aktualnim promjenama na globalnoj razini u području energetike, imajući u vidu neophodnost kriterija održivosti u razvojnim planovima.

Vrlo visoku razinu zaduženosti prepoznaje kao jedan od bitnih ograničavajućih faktora rasta hrvatskoga gospodarstva. Prilikom za rast vidi u povećanju produktivnosti proizvodnih faktora, kao i u većem stupnju iskorištenosti slobodnih kapaciteta rada i kapitala.

U domeni mjera tekuće ekonomske politike posebno se izdvaja pozornost koju posvećuje fiskalnoj i monetarnoj politici.

Prrije svega se to odnosi na prepoznatljivost fiskalne politike u funkciji razvojne politike. Od posebnog značaja je opredijeljenost za oporezivanje potrošnje u korist izuzeća dohotka kao porezne osnovice, uz manje iznimke. U području monetarne politike ovaj program uočava potrebu za naglašenijom ulogom HNB-a, naročito usmjerenom k racionalnijem funkcioniranju sustava.

»Hrvatska na putu razvoja, globalizacija — korupcija« nudi odgovore na pitanja: Gdje se danas nalazi hrvatsko gospodarstvo? U kojem smjeru se kreće? Što je potrebno poduzeti kako bismo imali pravo na bolji izbor? Gdje želimo ići — i kako do tamo stići!

Ova knjiga je zasigurno nadahnuta željama i potrebama mnogih. Vjerujemo kako su ih autori uspjeli prepoznati, razumjeti i zapisati u ovom vrijednom djelu.

Nadamo se i da će isto to nadahnuće doprinijeti tome da ova pitanja više ne budu postavljana, na dobrobit svih.

Mikel Čivljak

Ante Vukasović: *Prinosi građenju mostova hrvatsko-slovačkoga prijateljstva*, Društvo hrvatsko-slovačkoga prijateljstva, Zagreb, 2008, 220 str.

Počašćen sam što mogu reći nekoliko riječi o knjizi profesora Ante Vukasovića *Prinosi građenju mostova hrvatsko-slovačkoga prijateljstva / Príspevok budovanju mostov chorvátsko-slovenského priateľstva*, koju je ove godine izdalo Društvo hrvatsko-slovačkoga prijateljstva u Zagrebu. Knjiga ima 218 stranica i bogato je ilustrirana dokumentarnim slikama. Ni najsžetija ocjena tog djela nezamisliva je bez osvrta na dvije prethodne knjige — *Graditelji mostova hrvatsko-slovačkoga prijateljstva* (2000) i dvojezičnu publikaciju *Naših prvih 12 godina / Našich prvych 12 rokov* (2005). Ta tri djela povezuje zajednička tema i osobnost profesora Vukasovića koji je u prvoj knjizi bio voditelj autorskog tima, a ostale dvije pripremio je samostalno. U svečanim prilikama kao što je ova obično se reagira osjećajno na međusobne tradicionalno dobre odnose — takve riječi uvijek su potpuno na mjestu i nalazimo ih i u spomenutim publikacijama. No već u uvodu svoga izlaganja želio bih pokazati jednu drugu dimenziju i naglasiti da su uz osjećajne veze od velike važnosti i racionalni podaci. Drugim riječima profesor je Vukasović veoma ispravno osjetio da na pragu novoga milenija nisu dovoljne sentimentalne uspomene na to koliko smo se voljeli i naglašavanje onoga koliko se volimo.

Vrijeme i povijest zahtijevaju činjenice — stoga doista nije slučajno da knjiga počinje poglavljem *Znanstveno relevantne rasprave*, u kojem autor podsjeća na aktivnosti Društva hrvatsko-slovačkoga prijateljstva koje su pridonijele razvijanju jezičnih i književnih odnosa.

Odnose u tim dvama područjima moguće je pratiti tijekom mnogih desetljeća. Činjenice koje je profesor Vukasović skupio govore pak o karakteru tog na neki način dominantnoga dijela naših

odnosa koji se postupno mijenja — zadnja dva desetljeća slučajnost i kampanjski rad zamijenio je promišljeni i koncepcijski rad. Književne su večeri bile posvećene predstavnicima starijih razdoblja: Kukučinu, Hronskom i Vajanskom, no ravnotežu su im stvarali autori druge polovice 20. stoljeća. Pritom treba naglasiti širok zahvat koji isključuje svaku tendencioznost izbora; obratno, vidljivo je nastojanje da se hrvatskoj publici predstavi slovačka književnost u svojoj umjetničkoj i idejnoj polifoniji. U uvodnom poglavlju profesor Vukasović podsjeća na obilježavanje obljetnica književnih velikana, pri čemu su dovoljne šture činjenice da se shvati kako su ta izlaganja bila na visokoj znanstvenoj razini. Autor vodi računa o znanstvenoj i stručnoj suradnji, izdavačkoj djelatnosti i predstavljanju knjiga te, naravno, o susretima i suradnji predstavnika naših društava prijateljstva. U knjizi se nalazi i popis literature. Drugim riječima, iako Društvo hrvatsko-slovačkog prijateljstva nije znanstvena ni stručna institucija, u skladu sa svojom namjenom vršilo je važnu ulogu i na tom području.

Pri čitanju poglavlja *Mukotopna povijest i tradicionalno dobri hrvatsko-slovački odnosi* jasno dolazi do izražaja načelo prisutno u cijeloj knjizi — premošćivanje prošlosti i današnjega vremena, dakle naglašavanje kontinuiteta naših odnosa. Profesor Vukasović kao dobar profesor ne zaboravlja zlatno pravilo da je ponavljanje majka mudrosti, i zato na sažet i zanimljiv način prikazuje slijed odnosa od najstarijih vremena do danas, pri čemu i ovo poglavlje završava popisom literature. U poglavlju *Informativni članci i intervjui* središnju ulogu igraju razni materijali i reagiranje na događaje koje donosi život. Ta osebujna i šarena kronika puna je imena i događanja pa, čitajući je, čovjek postaje svjestan ne samo širine i raznolikosti slovačko-hrvatskih odnosa nego i toga da su spomenuti odnosi zadnjih godina u znatnom opsegu prisutni na stranicama tiska. Na taj je

način o njima obavješćivana i šira javnost, a duh slovačko-hrvatske naklonosti na taj se način prenosi u mnoge obitelji. Postane nam žao da nismo mogli sudjelovati u svim zabilježenim događajima jer su neki bili vrlo maštoviti, kao na primjer putovanje tragovima Slovaka Ivana Branislava Zocha te hrvatskog biskupa Stadlera po Bosni i Hercegovini.

U poglavlju *Pregled aktivnosti 2005 — 2008.* profesor Vukasović bilježi, s poslovičnom preciznošću, važna zbivanja i olakšava budući posao povjesničarima. To se poglavlje stilom i značenjem nadovezuje na prethodnu knjigu *Naših prvih 12 godina*, u kojoj je autor pratio djelatnost Društva hrvatsko-slovačkoga prijateljstva od njegova osnivanja godine 1993. Ugodno je s autorom prisjetiti se događaja koji su se zbivali u Hrvatskoj i Slovačkoj, mnogi od njih u prostorima gdje se nalazimo danas. Na umu imam i prezentaciju knjige profesora Vukasovića o Janu Amosu Komenskom krajem godine 2007. — bilo je to relativno nedavno, no vrijeme leti i ljudi zaboravljaju, pa je profesorovo podsjećanje vrijedno i za suvremenike.

Završno poglavlje ima isti naziv kao uvodno, a profesor se Vukasović u njemu bavi pitanjima svoje struke — pedagogije. Ne sumnjam da će to poglavlje zainteresirati stručnjake. Ne mogu odoljeti a da ne podsjetim kako je profesor Ante Vukasović desetljećima surađivao sa slovačkim pedagogima, a neke je radove objavio i u slovačkom stručnom tisku. S druge strane, o rezultatima slovačke pedagogije u više je navrata obavještavao hrvatsku javnost. Ako se jednom bude pisala povijest znanstvenih kontakata naših dvaju naroda, poglavlje o Antu Vukasoviću bit će sigurno opširno, a već se danas aktivnosti profesora Vukasovića mogu označiti kao vrijedne nasljedovanja, jer svjedoče da pored tradicijske suradnje na polju književnosti i jezikoslovlja može cvasti i suradnja u drugim znanstvenim granama. Djelatnost profesora Vukasovića na polju znanosti

samo je jedan od potpornih stupova mosta hrvatsko-slovačkoga prijateljstva. Kao sljedeći stup može se označiti bogata publicistička djelatnost, stoga smatram da njegove stručne recenzije i informativni članci o djelima slovačke pedagogije mogu biti inspiracija i uzor za suradnju na drugim znanstvenim područjima.

Tri knjige profesora Vukasovića tri su stupa za mostove koji će se graditi u budućnosti — graditeljima koji će doći nakon nas trebat će duboko razumijevanje naših odnosa, kao i činjenice, a i jedno i drugo prisutno je u spomenutim knjigama u istoj mjeri. Autor, profesor Ante Vukasović, u djelima se pojavljuje diskretno, skromno, ali permanentno — ne može ni biti drugačije jer je kao predsjednik Društva hrvatsko-slovačkoga prijateljstva dvanaest godina bio u samom središtu događanja. Nakon revitalizacije naših odnosa, u kojoj je profesor Vukasović sudjelovao, slijedile su, pod njegovim vodstvom, godine izvanredno

bogate za raznoliku suradnju naših dvaju naroda — što je s povijesnoga motrišta vrlo značajno — jer je intenzivna slovačko-hrvatska suradnja gotovo zasjenila nasljedstvo prošlosti. Naši su narodi s dovoljno odlučnosti dali do znanja da u zajedničkoj demokratskoj Europi znamo očitovati svoju bliskost, i stoga se organizacijska djelatnost profesora Vukasovića može mirne savjesti smatrati sljedećim od stupova našega prijateljstva. Mogao bih nastaviti nabrajati stupove i mostove u čijoj gradnji je profesor Vukasović sudjelovao, no bit će jednostavnije ako kažem: najnovija knjiga profesora Vukasovića vrijedan je dokaz hrvatsko-slovačke suradnje kao izvanredno pouzdana kronika iz koje mogu crpsti dolazeći naraštaji. Posebnost te i drugih spomenutih knjiga sastoji se u tome što je riječ o povijesti, a istodobno o čovjeku koji je tu povijest pomagao stvarati.

Ján Jankovič